

ระบบการเงินที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อเปิด AEC

หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เป็น ที่ทราบกันแล้วว่าการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 10 ประเทศนั้น จะมีประชากรรวมมากกว่า 600 ล้านคน ทำให้ตลาดอาเซียนมีขนาดใหญ่มากขึ้น จึงมุ่งเน้นให้อาเซียนเป็นตลาด และศูนย์กลางของฐานการผลิตโลก นอกจากการเปิดเสรีแรงงาน และการลงทุน จะเป็นเป้าหมายหลักแล้ว การเปิดเสรีภาคการเงิน และเงินทุนเคลื่อนย้ายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่นักลงทุนต่างประเทศให้ความสนใจมาก เพราะเป็นโอกาสที่จะเข้ามาทำกำไรในตลาดเงิน และตลาดทุนในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างเสรีมากขึ้นทำให้ระบบการเงินไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือ เพื่อรองรับการรวมตัวเป็น “ประชาคมอาเซียน” ที่จะเชื่อมต่อกัน และฐานการผลิตเป็นหนึ่งเดียว ระบบการเงินไทยจำเป็นต้องเร่งเตรียมการที่จะทำหน้าที่เป็นถนน เป็นสะพาน เป็นสาธารณูปโภคอำนวยความสะดวกทางการเงิน ในด้านการค้า การลงทุน และการย้ายฐานการผลิตของไทยด้วย

แนวทางในการเจรจาเพื่อเปิดเสรีทางการเงิน และปรับปรุงระบบการเงินให้เป็นมาตรฐานเดียวกันของอาเซียน มียุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ (1) ระบบการชำระเงินที่เชื่อมต่อกัน (2) การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น (3) ระบบการให้บริการทางการเงิน รวมถึงระบบสถาบันการเงิน และ (4) การเปิดเสรีของตลาดทุน

ซึ่งรายละเอียดยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 และ ด้านที่ 2 มีดังนี้

1. ระบบชำระเงิน คือ การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินของอาเซียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นถนนเชื่อมโยงระบบการ

ค้าขาย และการใช้จ่ายของ 10 ประเทศ เพื่อให้สามารถชำระค่าสินค้าและบริการข้ามประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ทำได้สะดวก และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง รวมถึงการปรับปรุงศักยภาพของระบบเพื่อรองรับการชำระเงินระหว่างกันด้วยสกุลภูมิภาคที่จะมากขึ้นในอนาคต และการเชื่อมโยงระบบเอทีเอ็มพูล ให้เป็นเครือข่ายเดียวกัน มีเป้าหมายที่จะทำให้สามารถใช้บัตรใบเดียว สามารถกดเอทีเอ็มได้ทุกที่ใน 10 ประเทศอาเซียน โดยขณะนี้กำลังพัฒนาระบบการชำระเงินรองรับการค้า การส่งเงินทุนข้ามประเทศ การชำระค่าบริการรายย่อย การชำระเงินค่าน้ำ และตราสารหนี้ และการพัฒนาระบบการชำระเงินของทุกประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

การพัฒนาศักยภาพของระบบการเงินให้เชื่อมโยงกันนั้น สำหรับอาเซียนใน 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซียไม่ยาก แต่กลุ่ม CLMV กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ยังต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งไทยในฐานะที่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของอาเซียน และมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับกลุ่มนี้ ธปท.จึงมีบทบาทเป็นตัวกลางในการพัฒนาศักยภาพ (Capacity building) ของประเทศเหล่านี้ด้วย โดยเป็นประธานร่วมของคณะทำงาน Payments and Settlement System (PSS)

2. การเปิดเสรีเงินทุนมากขึ้น ซึ่งในส่วนนี้การเจรจายังเป็นการยอมให้เปิดเสรี ตามความพร้อมของแต่ละประเทศเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายให้เงินทุนเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรียิ่งขึ้น โดยลดหรือ

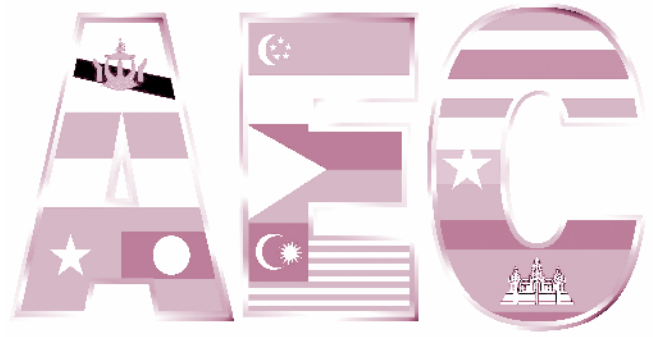
ยกเลิกกฎระเบียบมาตรการเป็นอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายเงินทุน แต่ก็จะมีโครงสร้างเกราะป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย

ในส่วนของไทย จะดำเนินการตามแนวทางของแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ โดย ธปท. ต้องการที่จะวางแนวทางให้เงินทุนเคลื่อนย้ายเข้า และออกมีความสมดุลกันมากขึ้น โดยผ่อนคลายในเรื่องการนำเงินออกนอกประเทศที่เสรีมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การนำเข้าเงินทุนจากต่างประเทศที่เสรีโดยจะผ่อนคลายการไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น ทั้งการลงทุนของบริษัทขนาดใหญ่เพื่อย้ายฐานการผลิต และส่วนบุคคล โดยจะมีการขยายประเภทหลักทรัพย์ ขยายวงเงินลงทุนในต่างประเทศ ลดขั้นตอน และกฎระเบียบของการเคลื่อนย้ายเงินทุน แต่จะดูแลการบริหารความเสี่ยงในด้านอัตราแลกเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น และมีทางเลือกมากขึ้น

โดยสมาชิกอาเซียนมีกำหนดส่งแผนการเปิดเสรีระยะสั้น และระยะปานกลาง ในเดือน ก.ย. ปี 2555 ที่ผ่านมา ซึ่งในระหว่างนี้ มีมติว่าประเทศใหญ่ ควรสนับสนุนประเทศที่เป็นสมาชิกใหม่ในเรื่องการทำแผนการเปิดเสรีเงินทุน

อย่างไรก็ตามในช่วงแรก จะยังเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนในรูปแบบดอลลาร์สหรัฐฯ จึงไม่กระทบการปล่อยบาทออกสู่ตลาดต่างประเทศมากเกินไป และการดูแลค่าเงินบาท ซึ่งภูมิภาคนี้กำลังมีความพยายามที่จะใช้การแลกเปลี่ยนเงินตราโดยตรงด้วยสกุลท้องถิ่น โดยไม่ต้องใช้ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นสกุลในการแลกเปลี่ยนมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งส่วนนี้ ธปท. มีกลไกที่จะรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือการเก็งกำไรค่าเงิน โดยเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้นตามสถานการณ์ไว้แล้ว

ส่วนเป้าหมายการรวมสกุลเงินอาเซียนเป็นสกุลเดียวนั้น ยังไม่มีเป้าหมายสุดท้ายของการรวมกลุ่มเหมือนสหภาพยุโรป ที่จะรวมสกุลเงินเข้าด้วยกันเป็นเงินสกุลเดียว และคิดว่าน่าจะไม่ในอนาคตก เพราะเศรษฐกิจของ 10 ประเทศในอาเซียน ยังมีแตกต่างกันไป เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) ของอินโดนีเซียมีขนาดใหญ่เป็น 100 เท่าของจีดีพีของประเทศลาว นอกจากนั้น เรามีบทเรียนของการรวมเป็นสกุลเงินยูโร เป็นเงินสกุลเดียวของประเทศในสหภาพ

ยุโรป โดยมีนโยบายการคลังที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่สุดก็ก่อปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในปัจจุบัน

โดยโอกาสที่เป็นไปได้ ในอนาคตอาจจะเป็นเพียงการอิงค่าเงินกันเองระหว่างภูมิภาค โดยอาจจะมีสกุลใดสกุลหนึ่งในภูมิภาคนี้ กลายเป็นสกุลหลัก และมีสกุลอื่นมาอิงในลักษณะผูกโยงไปด้วยกัน ให้ไปในทิศทางเดียวกัน

เตรียมแบงก์ไทยรุก-รับในตลาดอาเซียน

เป้าหมายของการเปิดเสรีภาคการธนาคาร คือเพื่อให้ตลาดการเงินการบริหารทางการเงินมีมากขึ้น และการเปิดเสรีจะช่วยประชาชนได้รับผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ที่ตอบโจทย์การให้บริการทางการเงินข้ามพรมแดนมากขึ้น เนื่องจากภาคธนาคารเป็นภาคที่มีความอ่อนไหว ทำให้เป็นการเปิดเสรีแบบ ASEAN-X คือ ตามความพร้อม และสอดคล้องของแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินของแต่ละประเทศ เพราะระบบสถาบันการเงินมีความอ่อนไหว และเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งการเปิดให้ต่างชาติเข้ามานั้น ในปี 2557 ประเทศไทยมีแผนที่จะเปิดใบอนุญาตธนาคารพาณิชย์ใหม่เต็มรูปแบบได้

โดยในขณะนี้ธนาคารกลางอาเซียน กำลังทำกรอบการเปิดเสรีภาคธนาคารภายในอาเซียน โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างมาตรฐานกลางของธนาคาร ที่เป็นธนาคารระดับอาเซียน ที่สามารถทำธุรกรรมการเงินได้ในทุกประเทศอาเซียน โดยมีจะมีการทำกรอบ **“มาตรฐานธนาคารอาเซียน”** หรือ **“Qualified ASEAN Bank: QAB”** ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานการทำธุรกิจ โดยธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ผ่านคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด จะสามารถจัดตั้งและได้รับความยืดหยุ่นในการประกอบธุรกิจในประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคได้ หากธนาคารใดได้มาตรฐานนี้ จะสามารถทำธุรกรรมธนาคารในอาเซียนได้ทุกประเทศ โดยสิ้นปี 2555 นี้จะสรุปคุณสมบัติของ QAB และเริ่มมีการพิจารณาอนุญาต QAB ในปี 2557 และเริ่มการตั้งธนาคารพาณิชย์จริงในปี 2563

โดยหลักการของ QAB มีดังนี้คือ (1) Strong & Well Manage เป็นคุณสมบัติกำหนดโดยประเทศ home และ host (2) Indigenous

ASEAN banks เป็นธนาคารอาเซียนที่มี headquarters ตั้งอยู่ในอาเซียน และผู้ถือหุ้นใหญ่มีสัญชาติอาเซียน (3) Greater operational flexibility มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ และประเทศที่พร้อมสามารถเจรจาแบบทวิภาค (4) Supported by ASEAN Countries ประเทศอาเซียนให้การสนับสนุนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์โดยรวมของอาเซียน

การรับมือของธนาคารพาณิชย์ต่อเออีซี

การสำรวจการเตรียมความพร้อม ธนาคารพาณิชย์ได้ตื่นตัวรับมือกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยรูปแบบการสร้างเครือข่ายให้บริการลูกค้า มีความแตกต่างกัน ประมาณ 4 แบบ

แบบที่ 1 ใช้รูปแบบการเปิดเครือข่ายสาขา และรูปแบบธนาคารท้องถิ่น โดยรูปแบบสาขา เช่น ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกรุงไทย ซึ่งล่าสุดธนาคารกรุงเทพได้รับอนุมัติจากธนาคารกลางอินโดนีเซีย เปิดสาขาขอย่อยสุราบายา ณ เมืองสุราบายา เมืองใหญ่อันดับ 2 ของอินโดนีเซีย เป็นสาขาที่ 2 ต่อจากสาขาจาการ์ตา โดยธนาคารกรุงเทพ มีเครือข่ายต่างประเทศมากถึง 26 แห่ง ใน 13 เขตเศรษฐกิจสำคัญทั่วโลก โดยในอาเซียน มีเครือข่ายสาขา 13 แห่ง ในมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว และสำนักงานตัวแทนในย่างกุ้ง ประเทศพม่าขณะที่ธนาคารกรุงไทยมีสาขา 4 แห่งในสิงคโปร์ กัมพูชา และลาว และธนาคารกรุงศรีฯมีสาขาที่ลาว 2 แห่ง

แบบที่ 2 ใช้รูปแบบจับมือเป็นพันธมิตร กับธนาคารในท้องถิ่น เช่น ธนาคารกสิกรไทย ซึ่งล่าสุดจับมืออกริแบงก์ ธนาคารเวียดนามชั้นนำที่มีสาขามากที่สุด เข้าเป็นพันธมิตรเพิ่มเติม จากปี 2554 ธนาคารได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับเวียดตินแบงก์ เป็นแห่งแรกในเวียดนาม และยังเป็นพันธมิตรกับธนาคารท้องถิ่นในอาเซียน 7 แห่งใน 4 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ลาว เวียดนาม พร้อมทั้งเป้าหมายจะมีพันธมิตรธนาคารท้องถิ่นครบทั้ง 9 ประเทศ ในปี 2555

แบบที่ 3 คือ การเข้าไปซื้อกิจการ ซึ่งในส่วนของธนาคารไทยไปซื้อกิจการในต่างประเทศยังไม่มี ยกตัวอย่างได้จากธนาคารซีไอเอ็มบี มาเลเซีย ได้ใช้รูปแบบการเทคโอเวอร์ธนาคารท้องถิ่น เช่น ธนาคารอินโดนีเซีย และในประเทศไทย ได้เข้ามาเทคโอเวอร์ธนาคารไทยธนาคาร เปลี่ยนชื่อใหม่ เป็นธนาคารซีไอเอ็มบีไทย เพื่อใช้เป็นฐานเชื่อมโยงธุรกิจในอาเซียน

แบบที่ 4 คือ การรวมทุกแบบเข้าด้วยกัน เช่น ธนาคารไทย-พาณิชย์ ที่มีการตั้งเครือข่ายสาขาในสิงคโปร์ ลาว และกัมพูชา รวม 6 สาขา และมีการจับมือเป็นพันธมิตรกับธนาคารท้องถิ่นในเวียดนาม

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้น ในขณะนี้ได้มีการขอความร่วมมือในธนาคารพาณิชย์ ใ้ลดราคาซื้อขายเงินโดยตรงระหว่างสกุลท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้น เช่น สกุลเงินบาทกับสกุลเงินริงกิต ของมาเลเซีย หรือล่าสุด สกุลเงินบาทกับสกุลเงิน

จำกัดของพม่า

ความต้องการ “เงินบาท” ค่าขายแดนเพิ่ม

เมื่อเข้าสู่ AEC สัดส่วนของการใช้เงินบาทแลกเปลี่ยนในการค้าขายแดนพม่า ลาว และกัมพูชา จะมากขึ้น เพราะในเขตชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศเหล่านี้รับเงินบาทในการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าควบคู่กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ อยู่แล้ว แต่เมื่อเป็น AEC การใช้เงินบาทในฐานะตัวกลางในการซื้อขายการค้าขายแดนน่าจะมีความต้องการมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เงินบาทคงไม่ได้เป็นสกุลหลักในการค้าขายในภูมิภาค แต่เชื่อว่าบทบาทของเงินบาทน่าจะเพิ่มมากขึ้น โดยในช่วงต่อไปอาจจะมีการผ่อนคลายนโยบายจำกัดในการนำธนบัตร หรือเงินสดข้ามเขตแดนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จากในขณะนี้ที่กำหนดให้นำเงินข้ามแดนได้ไม่เกิน 500,000 บาท

ในส่วนของ การพิมพ์ธนบัตรของ ธปท. นั้น ตามปกติจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของไทย แต่เมื่อเข้าสู่ AEC การรวมตัวจะทำให้ตลาด และฐานการผลิตใหญ่ขึ้นไปด้วย ดังนั้นจำนวนการพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นในแต่ละปีอาจจะต้องพิจารณาภาพรวมของ AEC เพิ่มเติมด้วย โดยขั้นตอนนี้อยู่ระหว่างการศึกษาค

แต่ทั้งนี้ การเข้าสู่ AEC ในปี 2558 จะเป็นเพียงการเริ่มต้นเปิดเสรีของระบบการเงินไทยเท่านั้น โอกาสที่การเปิดเสรีทางการเงินทั้งระบบสถาบันการเงิน การเคลื่อนย้ายเงินทุนเต็มรูปแบบคงยังไม่เกิดขึ้น จนกว่าประเทศไทยจะมีความพร้อมมากกว่านี้ เพราะตามกำหนด AEC ยอมให้การเปิดเสรีทางการเงินเต็มรูปแบบเลื่อนไปได้จนถึงปี 2563 แล้วเราก็จะได้พบกับนวัตกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่จากธนาคารต่างประเทศ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งประชาชนอาจจะได้รับประโยชน์จากการแข่งขันที่มากขึ้น แต่บริการทางการเงินใหม่ๆ นี้จะมีความเสี่ยงซ่อนอยู่ ทำให้ลูกค้าจึงต้องศึกษารูปแบบของบริการทางการเงินใหม่ๆ เหล่านั้นให้ชัดเจน โดยเฉพาะศึกษาความเสี่ยงที่มีก่อนที่มันก่อนที่จะฝากเงิน หรือลงทุน

ที่มา: <http://www.thai-aec.com>